

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. október 26.

KIADVÁNYSZERKESZTÉSI ISMERETEK

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Útmutató a vizsgázók teljesítményének értékeléséhez
(az értékelő tanárok részére)

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatóak.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

A felsorolt válaszoktól eltérő helyes megoldások is elfogadhatóak.

Rövid választ igénylő feladatok**20 pont****1. feladat****4 pont**

Igazak-e vagy hamisak a következő állítások? Az állítás melletti oszlopba írja az igaz vagy hamis szót!

Állítás	Igaz/Hamis
A „space” billentyű lenyomásával változó szóközt írunk be.	Igaz
Matematikai képletekben szorzáshoz használható a kurrens „x” karakter.	Hamis
Közbevetett gondolatoknál a gondolatjel szóköz nélkül szedendő.	Hamis
Mozaikszavak szedésekor nem használunk pontot.	Igaz
A kéziratban külön jelölni kell, ha szigorúan a kézirat helyesírása szerint kell bevinni a szöveget, egyébként az MTA helyesírás szabályai kötelezőek.	Igaz
A lektor nemcsak ellenőrzi a szöveget, de változtatásokat is kérhet benne.	Igaz
Szövegszerkesztőkben a Ctrl+X billentyűkombináció alkalmazásakor a kijelölt szövegrész az eredeti helyen megmarad, miközben a vágólapra is kikerül.	Hamis
A szövegfájl (txt) az informatikában legjobban elterjedt, formázást nem tartalmazó szöveges dokumentum formátum.	Igaz
Az összetett szavakat az összetételi tagok határán választjuk el akkor is, ha ez nem esik egybe a szótaghatárral.	Igaz
A kötőjel (-) az automatikus elválasztás korrigálására is használható.	Hamis

Pontozás: 0-2 jó válasz esetén 0 pont, 3-4 jó válasz esetén 1 pont, 5-6 jó válasz esetén 2 pont, 7-8 jó válasz esetén 3 pont, 9-10 jó válasz esetén 4 pont.

2. feladat**4x1=4 pont**

Egészítse ki a hiányos mondatokat!

- A **karton** olyan papíripari termék, amelynek négyzetmétertömege 180 és 400 g/m² között van.
- A **műnyomó** papírok mindkét oldalukon mázréteggel vannak ellátva, igényesebb nyomdatermékekhez (például képes könyv) használják.
- A **biblianyomó** papír finom, vékony termék, amelyet nagy oldalszámú és ennek ellenére vékony gerincvastagságban előállítani kívánt könyvek nyomtatásához használnak.
- A **volumenizált** papírokat a kevés oldalszámú kiadványokhoz használják, ha azt szeretnék, hogy a kiadvány ennek ellenére vastagnak látszódjon.

3. feladat**5x1=5 pont**

Pótolja a táblázat hiányzó adatait (két tizedesjegyre kerekítve)!

Szabványos elnevezés	Terület (m ²)
BB2 (B2)	0,35
Fr0	0,81
C0	1,19
A4	0,06
B1	0,71

4. feladat**4x1=4 pont**

Írja a vonalra a definícióhoz tartozó szakkifejezést!

- a) Folyamatos nagybetűkből szedett szöveg.
- b) A kézírás döntött vonalvezetését utánzó, külön metszett betűváltozat.
- c) Alkalomhoz vagy személyhez kötődő nyomdatermék.
- d) A kiadvány készítése folyamán többször alkalmazott hibakeresési és javítási műveletek összefoglaló neve.

verzálkurzívakcidenciakorrektúra**5. feladat****3x1=3 pont**

Húzza alá azt a betűtípust, amelyik az adott betűcsoportozathoz tartozik!

- a) Klasszicista: Times, **Bodoni**, Mistral, Avantgarde
- b) Grotteszk: Palatino, Algerian, **Futura**, Fette Fraktur
- c) Reklámbetű: **Hobo**, Garamond, Courier, Brush Script

Számítási feladatok**20 pont****1. feladat****20×1=20 pont**

Számítsa ki a megadott adatok alapján az illusztrációs könyv terjedelmét kötészetű ívekben (az illusztrációk a szöveg között vannak elhelyezve)!

Adatok:

Terjedelem: 176 műszaki kéziratoldal

Szedéstükör: 30 x 38 ciceró

Betűfokozat: 12/15 pont

Képek: 1 db egész oldalas, 2 db fél oldalas, 3 db negyed oldalas

Előzék: 120 g/m² nyomatlan**Megoldás menete:** $(30 \times 12 / 12) \times 2 = 60$ n/sor

2×1=2 pont

 $38 \times 12 / 15 = 30,4$, kerekítve 30 sor/oldal

2×1=2 pont

 $60 \times 30 = 1800$ n/oldal

1 pont

 1250 n/oldal \times 176 oldal = 220000 n/kézirat

2×1=2 pont

 $220000 / 1800 = 122,2$ oldal

2×1=2 pont

 $(1 \times 1) + (2 \times 0,5) + (3 \times 0,25) = 3,75$ oldal kép

4×1=4 pont

 $122,2 + 3,75 = 125,95$ oldal, kerekítve 126 oldal

2×1=2 pont

 $126 / 16 = 7,875 = 8$ ív

3×1=3 pont

 $8 \times 16 = 128$ oldalas a könyv

1 pont

Az előzék adataira nincs szükség a számításhoz.

1 pont

Szöveges feladatok**60 pont****1. feladat****6×1=6 pont**

Ismertesse a korrektúra szó jelentéseit!

- A korrektúra **latin** eredetű szó, **javítást** jelent. 2x1=2 pont
- Jelenti **a kinyomtatott szöveget, amelyen a korrektor a hibákat jelölni fogja.** 1 pont
- A korrektor által **a hibák megkeresésének és jelölésének folyamatát.** 1 pont
- Jelenti az utasítások alapján **a javítások elvégzését** a számítógépen. 1 pont
- Jelenti **a javításokkal ellátott, kinyomtatott nyomatványt.** 1 pont

2. feladat**10×1=10 pont**

Ismertesse a margók és a szedéstükör kialakításának szabályait régen és napjainkban!

- Régen **a lap- és az oldalátlók segítségével** szerkesztették meg a szedéstükört, amely így a **mainál nagyobb margókat** eredményezett. 2x1=2 pont
- Ugyanezt az eredményt adja a **kilences szabály** alkalmazása, **amikor a lapot vízszintesen és függőlegesen is kilenc egyenlő részre osztjuk.** Az így kapott **rácson egy téglalapnyi a kötésmargó és a fejmargó, két téglalapnyi a nyílás- és a lábmargó.** 4x1=4 pont
- Az újabb módszer szerint **a belső margó 2 egység, a fej-, a nyílás- és a lábmargó pedig 3, 4 és 5 vagy 6 egység, ahol az egység minimum 5-6 mm.** 4x1=4 pont
A felsoroltakon kívül más helyes megoldás is elfogadható.

3. feladat**14×1=14 pont**

Határozza meg a stílus fogalmát, a szövegstílusok fajtáit, lehetőségeit és alkalmazásuk szükségességét!

- A stílus **névvel ellátott tulajdonsághalmaz.** 2x1=2 pont
- Ha egy bizonyos szövegrészhez hozzárendelünk egy stílust, akkor a **szövegre a stílusban definiált tulajdonságok lesznek jellemzőek.** 1 pont
- Ha a stílus tulajdonságait megváltoztatjuk, akkor **az összes ilyen stílusú szövegrész tulajdonságai megváltoznak.** 1 pont
- Használata elengedhetetlen **nagyobb terjedelmű szövegek** (újság, könyv) **következetes formázásához, a tipográfiai rend** betartásához. 2x1=2 pont
- Stílusok segítségével **egyetlen kattintással többféle formázási parancsot** adhatunk ki, vagy **nagy terjedelmű szöveg formázását változtathatjuk meg.** 2x1=2 pont

Alapvetően kétféle szövegstílus van:

- **Karakterstílus:** attribútumai pl. a **betűcsalád, változat, fokozat, sortávolság, torzítás, szín** stb. *(minimum 3 felsorolása ér 1 pontot)* 2x1=2 pont
- A karakterstílus **csak azokra a karakterekre vonatkozik, amelyek ki vannak jelölve.** 1 pont
- **Bekezdésstílus** attribútumai: **zárási mód, behúzás, térköz, alapvonalhálóra igazítás.** *(minimum 3 felsorolása ér 1 pontot)* 2x1=2 pont
- Bekezdésstílus **érvényesítéséhez elegendő, ha a kurzort az adott bekezdésben tartjuk.** 1 pont

4. feladat**5×1=5 pont**

Soroljon fel olyan szövegformátumokat, amelyek elfogadhatóak digitális szövegeredetiként (legalább ötöt)!

- **txt, rtf, doc, docx, pdf**

A felsoroltakon kívül más helyes megoldás is elfogadható.

5. feladat**7×1=7 pont**

Fogalmazza meg a bekezdések behúzására és a kimenetsorra vonatkozó szabályokat!

- A bekezdés első sora kezdődhet **tompán** vagy **beütéssel**. 2x1=2 pont
- **A beütés mértéke 20 cicerós sorhosszúságig 1 kvirt, afelett pedig 2.** 2x1=2 pont
- **A rövid kimenetsor legalább akkora legyen, mint a behúzás mértékének kétszerese, a hosszú kimenetsor pedig vagy legyen teljes szélességű, vagy maradjon a végén legalább egy behúzásnyi hely.** 3x1=3 pont

Pontozás: minden helyesen alkalmazott kifejezés 1 pontot ér.

6. feladat**18×1=18 pont**

Ismertesse a napilapok szerkezetét, felépítését!

- A napilap első oldalán található a **lapfej vagy kopf**. Ez **tartalmazza az újság nevét, a napi dátumot, azt, hogy mely évfolyam hányadik lapszáma, valamint általában tartalmazza az alapítás évét és az árat is.** 2x1=2 pont
- Az újság tartalma **rovatonként** van elhelyezve az oldalakon. A rovatok minden lapszámban **azonos helyen vannak, és azonos sorrendben követik** egymást. 2x1=2 pont
- A **címlapon minden esetben valamilyen aktuális, sokakat érintő és érdeklő hír szerepel**, minden esetben **többhasábos, nagy fotóillusztrációval ellátva.** 2x1=2 pont
- Az **élőfej** a szedéstükör élén áll, általában annak teljes szélességében, léniával aláhúzva. **Tartalmazza az újság nevét, a dátumot, az oldalszámot, a rovat címét.** 2x1=2 pont
- A tartalom az újságban elrendezését tekintve **hasábokra** bontva jelenik meg. A **hasábok számát** az újság formátuma és az olvashatósági követelmények határozzák meg. 2x1=2 pont
- A hasábok közötti **soregyentartás** kötelező, és a hasábok minden esetben ugyanott, **egyvonalban érnek véget**, ezzel alakítva ki a szedéstükör egységes alját. 2x1=2 pont
- Nagyon fontos a megfelelő **hasábköz** kialakítása. Túlságosan kis hasábköz esetén feltétlenül szükséges **lénia** alkalmazása. 2x1=2 pont
- Emellett a különböző cikkeket is **léniával** választjuk el egymástól.
- A cikkek elején a figyelem felkeltésére **lead** található, valamilyen **kiemeléssel** ellátva. 3x1=3 pont
- A **címek fokozata** függ a cikk hasábszámától. 1 pont

Pontozás: minden helyesen alkalmazott kifejezés 1 pontot ér. A felsoroltakon kívül más helyes megoldás is elfogadható.